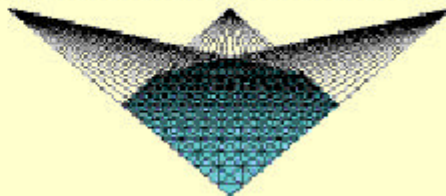

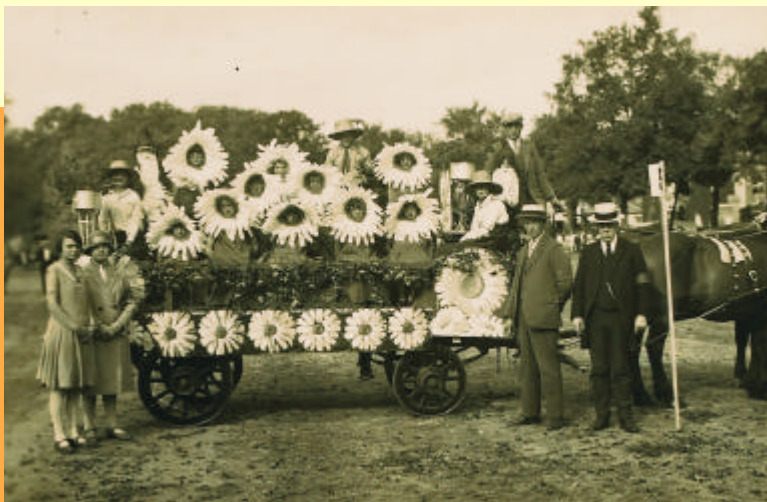
Nummer 21, maart 2004

UITGELICHT: Koninginnedag
 Lege boeken te koop...
 De toekomst van het Zeeuwse verleden
 Achter de schermen: Zeeuws Archief ISIS
 Wat eten we vandaag?
 Culinaire Vriendendag 2004
 Adres en openingstijden

UITGELICHT: Koninginnedag

Deze wagen met zonnebloemkinderen, tuinlieden en een kabouter deed mee aan de optocht op Koninginnedag in 1930. Koningin Wilhelmina, jarig op 31 augustus, vierde dat jaar haar vijftigste verjaardag. De eerste Koninginnedag werd overigens gehouden op 31 augustus 1889 (toen nog Prinsessedag geheten) en was bedoeld om iets te doen aan de tanende populariteit van het vorstenhuis. Pas met de troonsbestijging van koningin Juliana in 1948 werd Koninginnedag gevierd op 30 april. Koningin Beatrix heeft bij haar inhuldiging in 1980 aangegeven dat zij Koninginnedag wilde blijven vieren op deze datum, uit eerbetoon aan haar moeder.

Boekrestaurator Marijn de Valk en boekbinder Sylvia Rietbergen met een keur aan historische en moderne boeken en papierproducten.

Lege boeken te koop...

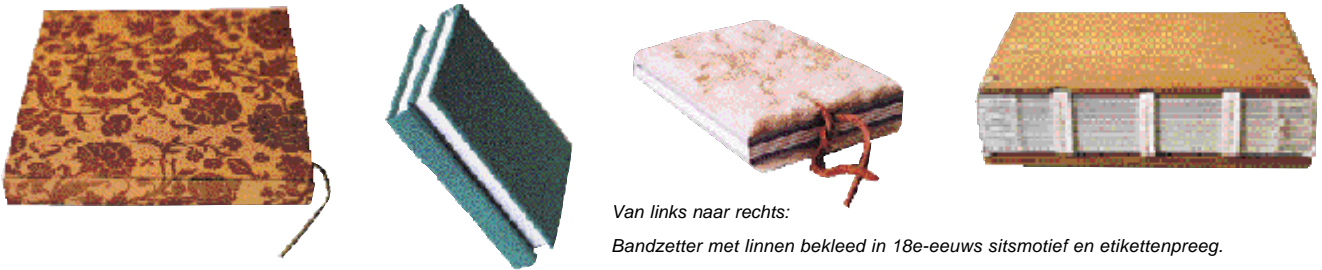
Archiefwinkel brengt nieuwe producten

Boeken behoren tot het vaste aanbod van de winkel van het Zeeuws Archief. Boeken over archief- en stamboomonderzoek, en over de Zeeuwse geschiedenis. Vanaf nu presenteert de Archiefwinkel daarnaast nadrukkelijk ook lege boeken. Boeken die hun inhoud krijgen van de nieuwe eigenaren en zo hun eigen persoonlijk document of archiefje creëren.

Die lege boeken zijn alle met de hand gemaakt en zien er eeuwenoud of juist hypermodern uit. De makers komen uit Middelburg en zijn boekrestaurator Marijn de Valk en boekbinder Sylvia Rietbergen. De Valk volgde de restauratieopleiding en een postgraduaat in Gent. Rietbergen volgde de tekenacademie in Tilburg, de opleiding industriële vormgeving in Eindhoven en lessen bij het Ambachtshuis in Den Haag.

Hoewel beiden gebruikmaken van oude technieken en bewust kiezen voor eenvoud en slimme constructies, is het werk toch in één oogopslag te herkennen. De Valks werk valt op door de historische uitstraling en het veelvuldig gebruik van hout, leer en perkament. De boeken van Rietbergen zien er modern en strak uit en zijn vaak kleurrijk.

Van links naar rechts:

*Bandzetter met linnen bekleed in 18e-eeuws sitsmotief en etikettenpreeg.
Tweelingboekje.*

Boekje bekleed met schapenvacht, gepierced met een leren veter.

Vroeg middeleeuwse band, met houten platten.

De Valk: "Ik hou van historische constructies en van details, neem bijvoorbeeld de manier waarop een middeleeuwse codex is genaaid op stevige leren riemen of koorden, waaraan de houten platten (voor- en achterkant) bevestigd zijn. Of de knopensluiting op een buidelboek." Ook is De Valk een liefhebber van oude materialen. "Ik hou van perkament, meer nog dan van leer. En ik hou van eenvoud, wat dat betreft is er niets mooiers dan oude archiefbanden."

Rietbergen: "Ik wil een boek zoveel mogelijk naar zijn doel, inhoud of functie laten verwijzen. Ik hou van een uitgesproken vormgeving. Daarbij maak ik nooit gebruik van vaste materialen, alhoewel ik erg hou van papier en de mogelijkheden ervan. Het gaat mij om de combinaties van ideeën, verhalen, materialen of afbeeldingen. En als ik dan nog een mooi technisch detail kan toevoegen, ben ik helemaal blij. Ik wik en weeg, en zorg altijd dat ik een voorraadje van allerhande spullen in huis heb. Schapenbont, poëzieplaatjes, oude ansichten, verschillende soorten koord, oude posters, fineer, en ga zo maar door. Om een voorbeeld te geven, onlangs heb ik een trouwalbum gemaakt met een buitenkant van goudpapier en poëzieplaatjes. Het album was een leporello, waarbij de bladzijden als een harmonica scharnieren. De binnenkant van het album heb ik aubergine-kleurige pagina's gegeven zodat de foto's er mooi op uitkomen. Maar het belangrijkste bij het maken van een boek is: waar is het voor bestemd en voor wie."

Voor beiden geldt dat hun producten vooral gebruikt moeten worden. Rietbergen: "Ja, geen lege boeken in de kast. Boeken moeten leven." De Valk: "Een boek is eigenlijk een doosje, het beschermt de inhoud ontzettend goed, kijk maar in het archief. Een boek is daarom voor mij vooral dienstbaar, vandaar eenvoud. De sterkste boekband is bovendien vaak de eenvoudigste en daarom juist zo mooi. Zoals een perkamenten bandje, waarvan de katernen op de rug zijn gestrengeld en de omslag een flap over de rug heeft. Iemand die dit meeneemt op een verre reis, heeft bij thuiskomst nog steeds een boekje dat er goed uitziet."

Boekbinden kost veel tijd. De Valk: "Aan een koptische band, een boek met houten platten naar voorbeelden uit de vierde eeuw voor Christus, besteed ik circa twee dagen. Een buidelboekje kost circa zes uur." Die tijd vertaalt zich in een prijs.

In de archiefwinkel lopen de prijzen uiteen van €6 voor een cahiertje met een handgemarmerd papieren omslag, €22 voor een bandzetter met linnen omslag tot €180 voor een buidelboek en €225 voor het drijf-houtboek, een boek met platten van drijfhout gevonden op het strand bij Calais.

Technische perfectie is niet genoeg voor een geslaagd product. Rietbergen: "Neem bijvoorbeeld het trouwboekje van Willem-Alexander en Maxima. Een blauw geitenleren bandje met goud omlijnd en het wapen van Amsterdam op de voorkant. In technisch opzicht helemaal perfect, maar ik vind het nietszeggend. Het mag van mij wel levendiger en uitgesprokener." De Valk: "Ik zou gekozen hebben voor een soepel, aluin gelooid geitenleren bandje, mooi wit met blank hout en losse papieren bladzijden of vastgezet met een enkel steekje in de rug."

Rietbergen: "Ik zou een muziekdoos maken, een boek dat de tango (het liefst een krakende 78-toerenopname) begint te spelen als je het opent."

De Archiefwinkel presenteert boeken van De Valk en Rietbergen, te gebruiken voor op reis, als foto-boek, receptiealbum, schetsboek, poëzie- of vriendschapsboekje, receptenboek, herbarium, dagboek, kasboek, plakboek, tuinboek of notitieboek.

Voor boeken in opdracht (vanaf €50), Marijn de Valk, telefoon 0118-640923, Sylvia Rietbergen, telefoon 0118-644804.

Behalve deze 'lege boeken' biedt de Archiefwinkel dus ook 'gevulde boeken' (over archiefonderzoek en over de Zeeuwse geschiedenis), maar ook handige hulpmiddelen bij archiefonderzoek zoals pennen en notitieblokjes en cadeau-artikelen, bijvoorbeeld presse-papiers, historische ansichten en zelfs een nauwkeurige reproductie van een manuscriptkaart van Walcheren uit 1750.

Harmonicaboekje of leporello, mi-teintpapier op karton met linnen.

Achter de schermen: Zeeuws Archief ISIS

Wie had ooit gedacht zoveel gegevens over voorouders thuis met de computer te kunnen raadplegen zonder ook maar één bezoek te hoeven brengen aan een archiefdienst? De laatste jaren zijn de mogelijkheden in een stroomversnelling geraakt. Hierbij gaat het niet alleen om persoonsgegevens, maar ook om informatie over archieven en verzamelingen. Ook het Zeeuws Archief doet actief mee aan het aanbieden van digitale informatie.

Al meer dan twee jaar is de genealogische database Zeeuws Archief ISIS via internet te raadplegen. Dagelijks zoeken meer dan 1.600 mensen naar Zeeuwse voorouders. We vroegen aan Leo Hollestelle, beheerder van de ISIS-database, hoe het toch komt dat de belangstelling voor digitale, Zeeuwse genealogische gegevens zo groot is. Hollestelle: "Het is in de eerste plaats het gemak. Je hoeft de deur bijna niet meer uit om je voorouders op te sporen. Bovendien gaat het zoeken sneller dan met gedrukte indexen.

In de tweede plaats is er onder de mensen een enorme belangstelling voor de eigen afkomst. Veel mensen hebben echter nog nooit de moeite genomen om een bezoek te brengen aan de studiezaal van een archief: te ver weg of te weinig tijd. Uit een onderzoek onder de raadplegers van Zeeuws Archief ISIS, blijkt dat meer dan tweederde nog nooit bij het Zeeuws Archief is geweest.

En de laatste succesfactor: veel mensen blijken Zeeuwse voorouders te hebben."

Het raadplegen van Zeeuws Archief ISIS verloopt echter niet altijd soepel. "Er zijn van die momenten dat het spitsuur is, dan worden er in korte tijd een heleboel zoekopdrachten gegeven. Jaarlijks worden er miljoenen zoekvragen gesteld! De laatste tijd gaat het beter, dankzij aanpassingen van de provider en doordat mensen zelf dankzij kabel of ADSL een snellere internetverbinding hebben."

En hoe zit het met fouten in de gegevens? Volgens Hollestelle kost het uitzoeken van de fout en het aanbrengen van correcties veel tijd. "Het zijn niet altijd typfouten of leesfouten die door de invoerders zijn gemaakt. Ook de ambtenaren van de burgerlijke stand verschreven zich of werden verkeerd geïnformeerd door de aangevers. We proberen de gegevens zo betrouwbaar mogelijk te krijgen.

De beste manier om de betrouwbaarheid van de gegevens na te gaan is zelf onderzoek doen."

Hollestelles advies luidt dan ook: "Neem niet alles klakkeloos over, blijf kritisch en analyseer de informatie."

Trouwens, ook het toevoegen van nieuwe bestanden kost veel tijd. "En dan hebben we het nog niet gehad over de tijd die de vele vrijwilligers aan het overtypen van de gegevens besteden. Zonder hun inzet zouden wij niet in korte tijd zoveel gegevens kunnen aanbieden, en zouden u en ik niet op deze luxe manier onze hobby kunnen beoefenen."

Ook genealogische databases van andere archiefdiensten trekken veel bezoekers. De landelijke database Genlias telde in twee jaar tijd 1,2 miljoen belangstellenden. Doet het Zeeuws Archief aan Genlias mee? "Ja, ook de Zeeuwse huwelijksakten zijn via de onlangs vernieuwde website Genlias te raadplegen.

Nieuw is de ontwikkeling van TOP, dat staat voor Toegang op Personen. Dit zoekprogramma wordt ontwikkeld door de DIVA, de koepelorganisatie voor het archiefwezen, en is ontstaan uit de behoefte om via één zoekscherm in de vele genealogische databases van archiefdiensten en het Centraal Bureau voor Genealogie te kunnen zoeken. De proefversie is nu al te raadplegen".

Genealogische databases op internet geven een nieuwe dimensie aan archief- en genealogisch onderzoek.

"Maar", zegt Hollestelle: "Als je een serieuze onderzoeker bent, blijft bezoek aan de studiezaal noodzakelijk, al was 't alleen maar om de originele documenten. Want in al die archieven is altijd weer genoeg moois te vinden over onze voorouders."

ISIS-beheerder Leo Hollestelle

Zeeuws Archief ISIS: <http://www.zeeuwsarchief.nl> of <http://database.zeeuwsarchief.nl>

Genlias: <http://genlias.nl>

TOP: <http://top.archiefplein.nl>

Wat eten we vandaag?

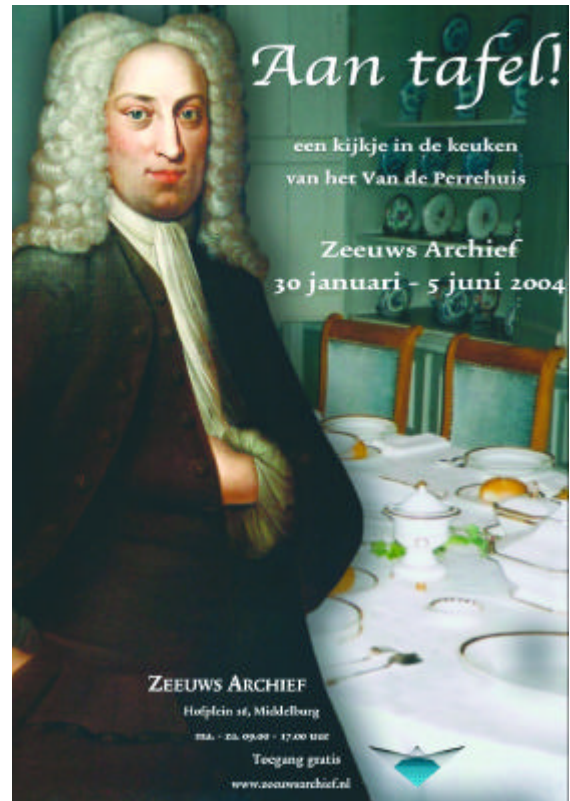
...Specerijgeuren, sissende bakgeluiden, vreemde gerechten zoals vosseballen, bettewaertse kluuten en het enige échte recept van Arretje-cake... In de tentoonstelling AAN TAFEL! Een kijkje in de keuken van het Van de Perrehuis krijgt de bezoeker een gevarieerd menu van driehonderd jaar Zeeuwse eetcultuur voorgeschoteld.

Koken heeft een eeuwenoude traditie die voornamelijk van generatie op generatie wordt doorgegeven via recepten in schriftjes, plakboeken of echte kookboeken. Dat zich nog heel wat oude familierecepten in Zeeland bevinden, bleek wel uit de oproep die het Zeeuws Archief aan de Zeeuwse bevolking deed. De reacties waren overweldigend. Recepten met sprekende namen zoals smoutebollen, kattedoppen, vossesoppen en balkenbrij vonden hun weg naar het archief. Het Zeeuws Archief besloot deze haast vergeten recepten, met bijzondere dank aan de inzenders, te publiceren onder de titel Aan tafel! Oude familierecepten om ze zo weer terug te brengen in de Zeeuwse keuken. Het receptenboekje, een echt collectors-item, is voor €3 verkrijgbaar in de archiefwinkel.

AAN TAFEL! Een kijkje in de keuken van het Van de Perrehuis is te zien tot en met 5 juni 2004 in de voormalige keuken en wijnkelders van het Van de Perrehuis, de huisvesting van het Zeeuws Archief. Geopend van maandag tot en met zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur.

Culinaire Vriendendag 2004

De traditionele dag voor Vrienden van het Zeeuws Archief is dit jaar een bijzondere! Deze dag, zaterdag 5 juni, is een open dag voor iedereen met interesse in de Zeeuwse geschiedenis en eetcultuur. In het kader van de tentoonstelling AAN TAFEL! Een kijkje in de keuken van het Van de Perrehuis krijgen bezoekers een aantal culinaire lezingen en verrassingen voorgeschoteld. Wilt u meer weten over deze dag, neem dan contact op met het Zeeuws Archief of kijk op de website www.zeeuwsarchief.nl.

Adres en openingstijden

Zeeuws Archief, Hofplein 16, Postbus 70, 4330 AB Middelburg,
Tel. (0118) 678800, Fax (0118) 628094. E-mail info@zeeuwsarchief.nl Website www.zeeuwsarchief.nl
Openingstijden studiezaal: dinsdag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur.
De expositieruimte is ook op maandag geopend.

Attentie Op maandag 12 april (tweede Paasdag), vrijdag 30 april 2004 en zaterdag 1 mei 2004 (Koninginnedag en de zaterdag daarna), woensdag 5 mei 2004 (Bevrijdingsdag), donderdag 20 mei 2004 (Hemelvaartsdag) en maandag 31 mei (tweede Pinksterdag) is het Zeeuws Archief gesloten.

Abonnement Nieuwsbrief

Attentie Wilt u als nieuwe abonnee deze gratis Nieuwsbrief ontvangen, mail uw adresgegevens dan naar info@zeeuwsarchief.nl onder vermelding: abonnement Nieuwsbrief. U kunt zich via dit mailadres ook afmelden voor de Nieuwsbrief. Hebt u geen e-mail, dan kunt u een kaartje sturen naar het Zeeuws Archief met uw aan- of afmelding.